

Satu Mare

TEATRUL DE NORD

SECȚIA ROMÂNĂ

Dincolo de momentul festiv, prima bătaie de gong a secției române a Teatrului de Nord are rezonanțe profunde și semnificații multiple, însemnând azi, când la Satu-Mare vor activa două echipe de teatru într-un climat de colaborare, de stimulare și emulație artistică, racordarea la o excelentă tradiție.

Se știe că în perioada anilor 1922—1924 a activat la Satu-Mare romancierul, dramaturgul, criticul și regizorul George Mihail Zamfirescu. A învățat aici limba maghiară pentru a-i citi în original pe Petöffi și pe Ady Endre, a tradus din versurile lor pentru revistele românești, după cum, pentru revistele maghiare a tradus din Eminescu, Arghezi, Macedonski, Minulescu. O prietenie durabilă l-a legat pe George Mihail Zamfirescu de Ladislau Groff, actor și animator al unei trupe de teatru de limbă maghiară; stimulat de exemplul prietenului său, George Mihail Zamfirescu a devenit la rândul său unul dintre animatorii secției de teatru din cadrul „Cercului cultural al tinerilor români din Satu-Mare“.

Aici, printre altele, a montat piese de: M. Săulescu (*Săptămâna luminată*), Mihail Sorbul (*Patima roșie*), Zaharia Bîrsan (*Se face ziuă*), Victor Eftimiu (*Ariciul și sobolul*).

***

Trupa română și-a inaugurat activitatea cu piesa *Haiducii* de Victor Eftimiu. (Maestrul, în semn de adîncă prețuire, a ținut să-și onoreze publicul și interpretii,

luînd parte tinerește la festivități, unde a și fost sărbătorit cu prilejul aniversării a 80 de ani de viață.)

Cel de-al doilea spectacol a prezentat în premieră pe țară o piesă menționată la recentul concurs de dramaturgie al C.S.C.A., *Un loc rămas liber* de Ionel Hristea. Așadar, de la bun început o atenție deosebită acordată dramaturgiei originale. Vor urma în continuare *Manevrele* de Deak Tamas (și aceasta premiată la același concurs de dramaturgie), apoi o piesă clasică de costume și umor popular (titlul nu a fost încă fixat), pe care o va monta Lucian Giurchescu. De asemeni, în cadrul unui studio care va fiînța aici, se vor prezenta piese ale tinerilor dramaturgi Paul Cornel Chitic (*Bunicul și Artre cu litere de platină*) și Gh. Astaloș (*Fintina*). În fine, stagiunea sătmăreană va fi completată cu câteva din premierele studenților de la „Casandra“ (o parte dintre interpretii acestor piese urmînd a fi integrați în stagiunile următoare colectivului permanent al Teatrului de Nord).

***

Desigur, *Haiducii* nu este cea mai bună piesă a maestrului Victor Eftimiu, dar, în momentul de față, ea corespunde probabil cel mai bine necesităților și intențiilor acestei echipe. E vorba, în primul rînd, de existența la Satu-Mare a unui public relativ tînăr, pe care teatrul vrea să-l atragă, să și-l facă partener, un public mai receptiv la spectacolul de acțiune,

mai înclinat spre „aventură”, atras fără îndoială de suflul patriotic care animă pe alocuri piesa.

Operînd cîteva tăieturi în text, pentru a evita maniera cam discursivă a lucrării (scrisă în 1947), ceea ce s-a și reușit în bună parte, regizorul Mihai Raicu asigură o anume cursivitate numeroaselor secvențe de viață „haiducească” într-o reprezentare de factură populară, colorată, pitorească, în genul viclîmurilor și teatrului haiducec de origine folclorică. A fost sprijinit în această direcție de scenografia simplă, cu totul funcțională, realizată de Olga Muțiu. S-a cheltuit multă fantezie în crearea costumelor și multe dintre ele sînt într-adevăr frumoase. În fine, aducerea în scenă a unor personaje în care de țară s-a dovedit a fi procedeul care asigură cel mai bine „legătura” dintre momentele piesei (dar prea mult utilizat, s-a transformat în contrariul său, fărîmițînd ritmul reprezentației, mult prea lentă, de altfel).

Cîteva reușite de ordin interpretativ se cuvin notate în persoana actorilor Cris-

tian Niculescu, Passy Mentzel, Richard Rang, Constantin Lungeanu, Valeriu Săndulescu, Al. Mitrea și alții. Se detașează Olga Bucătaru, prin temperament și siguranță în rolul unei periculoase și răz-bunătoare ibovnice de haiduc, ea și Carmen Hancearec Roxin, cu o undă subtilă de ironie în portretul fiicei unui fanariot. O bună compoziție face Dumitru Anghel (Ologul), după cum Ion Anghel (Rășpopa) se remarcă printr-o inteligență prezentă scenică, fără îndoială cea mai de haz. „Invitații”, Gh. Aurelian, Ion Manta, Corina Constantinescu, Titus Lapeș au tact, pondere și echilibru, în nota știută : în „Haiducul” (Sandu Alisandu), Septimiu Sever animă exact eroul necesar : un anume farmec bărbătesc, putere de seducție mobilizatoare și un iz romantico-naiv foarte potrivit rolului.

De la *Haiducii* la *Un loc rămas liber*, de la aventură la piesa de cameră cu delicate implicații etice, o schimbare de ton și de spirit.

Sub aspectul unui banal balansoar sentimental, Ionel Hristea propune spec-

Constantin Codrescu și Liliana
Țicău în „Un loc rămas liber”
de Ionel Hristea

tatorilor două confesii paralele: un *El* serios, cu succese profesionale și cu mici decepții sentimentale, și o *Ea*, tinăra care ia viața la modul sportivo-șuratic. Firește, și într-un caz și în celălalt, aparențele înșală. În fond, e vorba de felul cum două generații privesc și acceptă viața, cu marile și măruntele ei „probleme”. Piesa nu urmărește să spună ceva nespus și nou, ci să iște niște întrebări la care fiecare spectator poate răspunde conform cu sine însuși.

În triplă postură, de regizor, scenograf și interpret, Constantin Codrescu este realizatorul unui spectacol de o anume distincție, un spectacol îngrijit, limpede. Ca regizor, el a regizat și sensibilizat punctele de contact între monoloagele celor două personaje aflate împreună absolut întâmplător. Ca scenograf, a găsit soluția adecvată de decor pentru o piesă ce se consumă în perimetrul atît de zgîrcit al unui compartiment de tren; în fine, interpretul bun pe care-l știm a reușit să dezvăluie sub poșghita sentimentală „seriozitatea” afectată de mărunte orgolii bărbătești. Interpretul a fost secundat cu talent de partenera sa, Liliana Ticău, care, dincolo de datele persona-

jului, conferă rolului maturitatea experienței.

Ca întotdeauna în cazurile cînd actorii se autoregizează, neputîndu-se vedea pe sine și cu „alți ochi”, și acestui spectacol îi „scapă” un amănunt: reprezentăției îi lipsesc accentele, gradările, creșterile care ar fi făcut mai alertă confruntarea. Asta și pune în evidență deficiența ascunsă a textului, în orice caz mai greu detectabilă la prima vedere: un act întreg (actul I) în care se consumă prea multe vorbe față de ceea ce se întâmplă și mai ales „se spune”.

* * *

Așadar, secția română a Teatrului de Nord a primit botezul publicului. Primii pași au fost făcuți. Urmează, în perspectivă, să țină pasul cu propriile exigențe, să-l pună de acord cu mersul timpului și cu cerințele spectatorilor. Avînd alături experiența secției maghiare, cu care nu ne îndoiim că se va stabili o fructuoasă colaborare, secția română pășește pe drumul afirmării.

N. C. Munteanu

SECȚIA MAGHIARĂ

Conștiință profesională, seriozitate în îndeplinirea unui program de artă au fost și se arată a fi în continuare trăsăturile distinctive ale trupei maghiare de la Satu-Mare. Indiferent de genul dramatic abordat, exigența, fermitatea cu care sînt tratate și construite spectacolele, virtuțile interpretative, îndrăzneala și dezinvoltura cu care actorii relativ tineri ai acestei echipe atacă rolurile cele mai diverse, partiturile cele mai dificile, se dovedesc însușiri consecvente. Ele ne-au fost reconfirmate recent cu prilejul turneului făcut la București cu patru spectacole realizate în ultimele două stagioni.

Prezența, alături de *Vișorul* de Delavrancea și de vestita operă a literaturii maghiare *Chef boiereșc* de Zsigmond Moricz, a *Becket*-ului lui Anouilh și a comediei lui Goldoni, *Văduva isteală*, ne-a edificat cu privire la substanța repertoriului și la programul artistic promovat de acest colectiv.

Am urmărit cu real interes măsura în care un atare repertoriu multilateral și de prestigiu a pus în mișcare resorturile creatoare ale interpretilor. Destoinicia și

maturitatea profesională, remarcate în chip nemijlocit ca o particularitate a acestui ansamblu, nu pot fi privite independent de problemele realizării imaginii scenice propriu-zise, de plastica generală, de atmosfera și climatul specific fiecărei opere în parte. Dimpotrivă, așa cum s-a putut observa, mai cu seamă în cazul lui *Becket*, evoluția armonioasă a actorilor, conștiințiozitatea caracterizării personajelor, definirea cu exactitate a relațiilor dintre ele au fost strîns legate de viziunea limpede și aerată a regizorului Kovacs Ferenc, de formația sa artistică configurată pe studiul analitic al textului, pe dezvăluirea cu mijloace de o mare sobrietate și simplitate expresivă a datelor lui structurale. Limbajul scenic al lui Kovacs Ferenc refuză inițiativele pornite spre inovări formale, spre actualizări fățișe ori sublinieri, fals demonstrative, ale acestei actualități. Privită cu luciditate, într-o perspectivă discretă în trimiterile ei contemporane, mostrea sătămăreană a piesei lui Anouilh descoperă frumusețea și incandescența polemicii intelectuale pe fundalul frescei istorice a